

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
ÎNCHEIERE

29 mai 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
completul de judecată în componența:
Președinte – Țurcan Anatolie,
Judecători – Roic – Botezatu Lilia, Eremciuc Ghenadie,

a examinat, fără citarea părților, admisibilitatea recursului declarat de către avocatul Rogoian Liubovi împreună cu inculpatul Obadă Leonid, prin care solicită casarea deciziei din 24 aprilie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală privindu-l pe

Obadă Leonid XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 08.06.2017 – 10.08.2017 (prima instanță);
2. 01.09.2017 – 24.04.2018 (instanța de apel);
3. 12.04.2023 – 29.05.2024 (instanța de recurs).

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința din 10 august 2017 a Judecătoriei Chișinău /sediul Buiucani/, s-a încetat procesul penal pornit în privința cet. Obadă Leonid în conformitate cu art.190 alin.(2) pct. 2) Cod penal, în temeiul art.2 din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr.210 din 29.07.2016.

S-a admis în parte acțiunea civilă și ca compensare a prejudiciului material cauzat, s-a încasat din contul lui Obadă Leonid în beneficiul părții vătămate N. Tatamirov, pentru repararea prejudiciului material suma de 4 600 lei și pentru - recuperarea prejudiciului moral suma de 5 000 lei, iar în total suma de 9 600 lei, în rest acțiunea s-a respins.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a stabilit că, Obadă Leonid la 12.06.2007, pe parcursul zilei, aflându-se pe XXXXX, acționând cu intenție directă în scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul de a confecționa și instala un set de mobilă de bucătărie a

primit de la partea vătămată suma de 4 600 lei în numerar, bani cu care a dispărut într-o direcție necunoscută, fără a-și onora obligațiunea asumată, cauzând părții vătămate N. Tatamirov o daună materială considerabilă.

2. Sentința primei instanțe a fost contestată cu apel de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Armen Oganesean, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei penale conform ordinii stabilite pentru prima instanță, pronunțarea unei noi decizii prin care Obadă Leonid să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 3 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis cu privare de dreptul a ocupa funcții în domeniul gestionării valorilor materiale pe termen 3 ani, invocând că instanța de judecată eronat a interpretat prevederile legale, constatând că faptele incriminate, cât și persoana inculpatului cad sub incidența Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, ținând cont de faptul că Obadă Leonid nu a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate, cuantumul căruia a fost constatat prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 10.08.2017, în sumă de 4 600 cu titlu de prejudiciul material și 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

3. Prin decizia din 24 aprilie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat, casată sentința, pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Obadă Leonid s-a recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a administra mijloace financiare pe un termen de 3 ani.

S-a admis în parte acțiunea civilă a părții vătămate Tatamirov Natalia și încasează din contul lui Obadă Leonid în beneficiul lui Tatamirov Natalia, prejudiciul material în mărime de 4 600 lei și prejudiciul moral în mărime de 5 000 lei.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că Obadă Leonid, având o stare materială nefavorabilă și urmărind scopul dobândirii ilicite și gratuite a bunurilor altei persoane în vederea îmbunătățirii situației materiale personale, acționând după un plan bine chibzuit în prealabil, la 12.06.2007, ora exactă nefiind stabilită de către organul de urmărire penală, aflându-se pe adresa str. XXXXX, acționând prin intenție directă, dând-u-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul de a confecționa și de a instala un set de mobilă de bucătărie, a primit ilegal de la Tatamirov mijloace bănești în sumă de 4 600 lei, premeditat cunoscând că nu va executa angajamentele asumate. Intrând ilegal în posesia mijloacelor bănești, neavând intenția și posibilitatea reală de a-și îndeplini careva obligațiuni față de partea vătămată, Obadă Leonid le-a folosit în scopuri personale, eschivând-u-se ulterior de la discuții și întâlniri cu Tatamirov Iurie și

Tatamirov Natalia, după care abandonând locul său de muncă a dispărut într-o direcție necunoscută.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Obadă Leonid a comis infracțiunea prevăzută de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal: *escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*

Instanța de apel a considerat că prima instanță a ajuns la concluzia greșită de a înceta procesul penal în privința lui Obadă Leonid, aplicând actul de amnistie, or prima instanță nu a ținut cont de toate circumstanțele cauzei în special de pretențiile materiale ale părții vătămate, astfel, inculpatul nu întrunește condițiile prevăzute de Legea nr.210 privind amnistia.

În continuare, instanța de apel a susținut că, vinovăția inculpatului Obadă Leonid în comiterea faptelor sus-indicate, este dovedită prin sistema de probe veridice, concludente, pertinente și utile, care coroborează între ele.

Obadă Leonid în cadrul ședinței de judecată în prima instanță a declarat că recunoaște în totalitate vina sa în săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, se căiește sincer de cele săvârșite, iar prin încheierea protocolară din 13.07.2017, instanța de judecată a dispus examinarea cauzei penale în ordinea prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală.

Consecvent, instanța de apel a reținut că, deși inculpatul a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate, în ședințele instanței de apel nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței, iar prin încheierea Colegiului penal din 20.02.2018, a fost anunțat în căutare, consecvent de către IP Buiucani, mun. Chișinău, fiind intentat dosar de căutare, iar în prezența acestor circumstanțe, instanța de apel a dispus examinarea prezentei cauzei în lipsa inculpatului.

Astfel, instanța de apel a indicat că culpa lui Obadă Leonid este demonstrată și prin declarațiile părții vătămate oferite în instanța de apel, astfel, Tatamirov Natalia a declarat că este de acord cu apelul procurorului, confirmă declarațiile oferite anterior și solicită recuperarea prejudiciului care i-a fost cauzat.

Consecvent, vina lui Obadă Leonid în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin (2) lit. c) Cod penal, mai este demonstrată și prin declarațiile acestuia oferite în cadrul urmăririi penale, unde și-a recunoscut integral învinuirea ce i se impută și a declarat că susține declarațiile depuse anterior în calitate de bănuț.

În astfel de împrejurări, instanța de apel a conchis că concluzia primei instanțe, precum că inculpatul întrunește condițiile pentru a fi aplicată în privința sa Legea nr.210 nu poate fi reținută ca întemeiată, or, instanța de judecată eronat a interpretat prevederile legale, constatând că faptele incriminate, cât și persoana inculpatului cad sub incidența Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, ținând cont de faptul că Obadă Leonid nu a reparat prejudiciul cauzat părții vătămate, cuantumului căruia a fost

constatat prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani din 10.08.2017, în sumă de 4 600 cu titlu de prejudiciul material și 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În acest sens instanța de apel a indicat că, art.1 din Legea nr.210 din 29.07.2016, prevede că legea cu privire la amnistie se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art.art.2, 9, 11 și 12 alin.(3) prevede că, aplicarea oricărei modalități de liberare de pedeapsă penală, prevăzute de legea menționată, poate avea loc doar în condițiile în care organul de urmărire penală, instanța de judecată sau judecătorul de instrucție constată întrunirea cerințelor prevăzute la alin.(1).

Totodată, art.10 alin.(1) lit. k) al aceleași legi stabilește că, prevederile art.art.1-9 nu se aplică persoanei învinuite, inculpate sau condamnate care nu a reparat integral prejudiciul cauzat prin infracțiunea pentru care este urmărită sau, după caz, a fost condamnată și se va tine cont de prejudiciul stabilit prin hotărârea judecătorească.

Instanța de judecată nu a ținut seama de prevederile art.10 alin.(1) lit. k) din Legea nr.210, iar inculpatul Obadă Leonid cade sub incidența restricțiilor formulate în articolul respectiv.

Astfel, instanța de apel a conchis că, toate probele prezentate de acuzatorul de stat, analizate și examinate minuțios de către instanța de judecată, cu respectarea principiului apărării și contradictorialității, deduce existența în acțiunile inculpatului Obadă Leonid a infracțiunii de escrocherie, iar din materialele cauzei, stabilindu-se cu certitudine că inculpatul urmează a fi atras la răspundere penală conform art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal, cu aplicarea pedepsei în limita sancțiunii normei indicate.

4. Decizia instanței de apel este contestată cu *recurs* ordinar de către avocatul Rogoian Liubovi împreună cu inculpatul, care neindicând temeiuri de recurs prevăzute art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței, or, cu aplicarea unei pedepse neprivative de libertate.

În argumentarea recursului s-a indicat:

- inculpatul nu a cunoscut că partea acuzării a contestat sentința primei instanțe;
- inculpatul nu a fost citat la ședințele din instanța de apel și nici nu a fost informat de către poliție că urmează a se prezenta la instanța de apel;
- recunoaște vina, este de acord să achite prejudiciul părții vătămate, are 60 de ani, nu a fost anterior condamnat, a lucrat tot timpul;
- prima instanță a pronunțat o sentință corectă, însă, instanța de apel a examinat cauza în lipsa inculpatului mea și din această cauză a stabilit o pedeapsă aspră.

5. La recursul declarat, în temeiul art.431 alin.(1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul și a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia ca fiind declarat tardiv, indicând că potrivit materialelor dosarului, rezultă, că deciziei

redactată integral a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2018a fost pronunțat la data de 08 mai 2018 (vol. II, f.d.158, 60-69).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel, rezultă, că decizia integrală a instanței de apel a fost pronunțată la data de 08 mai 2018 în prezența procurorului Tăut Dorina și părții vătămate Tatamirov Natalia (vol. II f.d.57), iar avocatul inculpatului Obadă Leonid, Petcu Dragomir și inculpatul Obadă Leonid, fără careva motive întemeiate, nu s-au prezentată în ședința de judecată enunțată pentru a recepționa hotărârea motivată, deși cunoșteau despre existența în privința lui Obadă Leonid a cauzei penale aflate pe rol în instanța de judecată.

Mai mult, potrivit prevederilor art.319 alin.(3) Cod de procedură penală, „partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene”.

Tot aici, acuzarea consideră necesar de punctat că în jurisprudența sa, Curtea Europeană promovează cu consecvență, cu titlu de principiu, obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (a se vedea Van Ham v. Germania, nr.7557/03, 11 septembrie 2007).

Astfel, rezultă, că inculpatul Obadă Leonid a fost prezent la toate ședințele de judecată a instanței de fond, iar în procesul judecării aceleiași cauze penale în instanța de apel, acesta nu se prezenta, motiv din care a fost inițiată procedura aducerii forțate a dânsului în ședințele de apel, iar ulterior anunțat în căutare cu stabilirea obligațiunii de nepărăsire a țării, fapt confirmat prin încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2018 (vol.II.f.d.35- 39). Acesta fiind găsit, iar potrivit procesului-verbal din 30 martie 2023 a fost reținut și transferat în custodia statului întru executarea pedepsei stabilite prin hotărârea instanței de apel sus indicată (vol.II.f.d.78).

Nu în ultimul rând, e de reținut că, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2018, privindu-l pe Obadă Leonid a fost plasată la data de 09 mai 2018, adică, peste o zi pe Portalul național al instanțelor de judecată, publicare pe care acuzarea o reține ca fiind o comunicare a părților pe dosar a deciziei integrale. Or, cuvântul „comunicare”, necesită a fi înțeles în sensul juridic corect, adică fără a fi confundat cu noțiunea de ”înmânare”, în sens fizic.

În astfel de împrejurări, termenul de declarare a recursului de către inculpatul Obadă Leonid, împotriva deciziei instanței de apel din 24 aprilie 2018, pronunțată integral la 08 mai 2018 și plasată pe portalul Curții de Apel Chișinău la 09 mai 2018, expira la data de 09 iulie 2018, și acest fapt, a constituit o posibilitate reală a inculpatului Obadă Leonid de a declara recurs în termenul stabilit de lege. Asemenea circumstanțe certifică faptul, că termenul de două luni de zile de contestare cu recurs a deciziei instanței de apel, stabilit prin prisma art.422 Cod de procedură penală nu a fost respectat de către recurent, adică această contestație a fost depusă la Curtea Supremă de Justiție la data de 03 aprilie 2023, cu întârziere de 4 ani 2 luni și 6 zile de

la data expirării termenului de două luni de zile de declarare a recursului, fapt confirmat prin actul anexat la materialele cauzei (vol.II,f.d.84-87).

6. Examinând admisibilitatea recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Conform art.422 Cod de procedură penală (redacția legii cu modificările operate prin art. IV din Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023), în conformitate cu care, termenul de declarare a recursului este de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Conform prevederilor art. XI alin.(3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție), (nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01 septembrie 2023), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, din textul legii menționate, rezultă că procedura de examinare a admisibilității recursurilor depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a acestei legi, urmează să fie efectuată conform noilor modificări introduse în prevederile Codului de procedură penală, în vigoare din 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art. 432 alin.(1) Cod de procedură penală, (redacția Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01 septembrie 2023), instanța de recurs examinează admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în baza materialelor din dosar.

Potrivit art.432 alin.(2) pct. 2) Cod de procedură penală, un complet din 3 judecători, prin încheiere, declară inadmisibil recursul dacă recursul este tardiv.

În temeiul art.432 alin.(4) Cod de procedură penală, în încheierea privind inadmisibilitatea recursului se menționează sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității. Aceasta se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2018, a fost pronunțat la 24 aprilie 2018 în prezența avocatului inculpatului, Petcu Dragomir, fapt confirmat prin procesul verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d.54-56), în aceeași zi fiind comunicată și data pronunțării deciziei integrale – 08 mai 2018, modul și termenul de atac a deciziei.

La data de 03 aprilie 2023, avocatul Rogoian Liubovi împreună cu inculpatul, au declarat recursul.

Astfel, completul de judecată menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (redacția legii cu modificările operate prin art. IV din Legea nr.246 din 31.07.2023, în vigoare 01.09.2023), termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțată integral la 08 mai 2018, curge de la această dată și a expirat la 08 iulie 2018.

Completul de judecată reține că, avocatul Rogoian Liubovi împreună cu inculpatul, a depus recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel conform ștampilei de pe recurs pe data de 03 aprilie 2023, adică cu mult peste termenul legal de declarare a recursului prevăzut de lege (aproximativ 4 ani 2 luni), fără a invoca careva argumente întemeiate privind depunerea tardivă a recursului.

În acest sens, completul de judecată reține că argumentele invocate în recurs precum că inculpatul nu a fost citat, nu a fost atenționat de poliție că urmează a se prezenta în fața instanței de judecată, nu a cunoscut că partea acuzării a contestat sentința, sunt inacceptabile, or, inculpatul cunoștea că este vizat într-o cauză penală, fiind citat repetat pe aceeași adresă comunicată de inculpat.

De asemenea, Completul de judecată reține și jurisprudența CtEDO fiind indicat în decizia pronunțată în cauza Mohamed Majdi KATTAN împotriva României din 21.01.2014: *”Curtea consideră că, pe durata procedurilor penale îndreptate împotriva sa, reclamantul a fost citat în mod repetat la adresa de corespondență furnizată de acesta..... Mai mult, nici reclamantul, nici avocatul său ales nu a informat instanțele naționale, în legătură cu schimbarea adresei de corespondență și nici nu a precizat vreun motiv care să justifice absența acestuia din fața instanței. În consecință, Curtea consideră că reclamantul a contribuit în mare parte la crearea unei situații care îl împiedică să apară în fața instanței de recurs (a se vedea supra, mutatis mutandis, Medenica, pct. 58) și că ar fi putut anticipa în mod rezonabil consecințele comportamentului său (a se vedea, mutatis mutandis, Jones împotriva Regatului Unit (dec.), nr. 30900/02, 9 septembrie 2003)”*.

Completul de judecată mai invocă că conform jurisprudenței CEDO, hotărârea Ponomaryov vs Ucraina din 03 aprilie 2008 se atestă, că dacă termenul pentru introducerea unei căi de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie convingătoare, o asemenea decizie ar putea duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice.

De asemenea, completul de judecată reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Completul de judecată statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, recursul declarat la 03 aprilie 2023, de către avocatul Rogoian Liubovi împreună cu inculpatul, urmează a fi respins ca inadmisibil, fiind tardiv.

7. În conformitate cu art.432 alin.(1), (2) pct. 2) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Inadmisibilitatea recursului declarat de către avocatul Rogoian Liubovi împreună cu inculpatul, împotriva deciziei din 24 aprilie 2018 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală privindu-l pe **Obadă Leonid XXXXX**, ca fiind tardiv.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Roic – Botezatu Lilia

Eremciuc Ghenadie